

PERSPEKTIVNOTAT – BUDGET 2017-2020

Serviceområde10 og 12 Dagtilbud og Folke- og ungdomsskoler

Faktabeskrivelse

Center for Børn og Læring består af to serviceområder:

- SO 10 Dagtilbud for børn
- SO 12 Folke- og ungdomsskoler

Den strukturelle beskrivelse af de to områder er opdelt efter serviceområde. Opgørelsen af børn tager udgangspunkt i demografimodellen for de enkelte områder – hvorfor der vil være forskel i metoden områderne imellem.

SO 10 Dagtilbud for børn

Dagtilbudsområdet omfatter i Herning Kommune følgende tilbud:

	Antal enheder
Dagplejen	1
Integrerede institutioner	27
Daginstitutioner (0-6 år) (En del af de integrerede institutioner)	6
Skolefritidsordninger	7
Aftenklubber*	13
Specialgrupper	7
Special SFO'er	4
Puljeinstitutioner**	2
Privatinstitutioner**	10

* Aftenklubberne indgår i de integrerede institutioner og SFO

** Tallet indeholder både institutioner indenfor og uden for kommunen

Under Dagtilbud tilbydes der pasning/tilskud til pasning af følgende børn:

	Antal børn**
Dagpleje	845
Vuggestue*	597
Børnehave	3.146
Skolefritidsordninger, fritidshjem 0-2 kl.	2.459
Skolefritidsordninger, fritidshjem 3-4 kl.	1.101
Specialpladser	173
Privat- og puljeinstitution	324
Tilskud til privat pasning	131
I alt	8.776

* Der er 610 vuggestuepladser i 2017 - normeringerne er dog ikke tilrettet endnu

** Opgørelsen viser antal passede børn i Herning Kommune pr 1/2 2016, opgjort pr 6.april 2016.

SO 12 Folke- og ungdomsskoler

Skoleområdet omfatter i Herning Kommune følgende undervisningstilbud:

	Antal enheder
Folkeskoler (fra 1/8-2015 er der 30 enheder, idet 3 nedlægges)	30
Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU)	1
Centerklasser med vidtgående specialundervisning (FSL § 20 stk. 2)	3
Specialskole (FSL § 20 stk. 2) – Åmoseskolen	1
Specialinstitution - Klubtilbud Knudmosen/STU (SEL § 36)	1
Special SFO (FSL § 3 stk. 4)	1
Skoler med specialklasser	5
Skoler med modtagerklasser	5
Specialpædagogiske tilbud*	8
UngHerning, ungdomsskole - varetager drift af flere lokale klubber	1

* Haldagsskolen Munkgaard, Huset på Sinding skole, Skærgården, Skoleskibet Marilyn Anne, Projekt Holmen, Vol.2, Helius og ErhvervsMULIGHEDEN under Ung Herning.

Under skoleområdet indgår der undervisningstilbud til følgende elever¹:

	Antal elever	Heraf Herning
Børn i Herning Kommunes skoler**		
0-6 klasse (heraf 65 fra andre kommuner)	6.428	6.363
7-10 klasse (heraf 115 fra andre kommuner)	2.747	2.632
Centerklasser (FSL § 20 stk. 2), heraf egne elever 45	207	45
Specialskole (FSL § 20 stk. 2), heraf egne elever 28	90	28
Specialklasser	226	223
Modtageklasser	79	78
Børn Herning Kommune betaler andre kommuner eller staten for		
Undervisning i andre kommuner (grænsekrydsere)	85	85
Undervisning i andre kommuner (§ 20.2)	5	5
Undervisning på friskoler	1.624	1.480
Heraf i skolefritidsordninger på friskoler 564		
Undervisning på efterskoler	790	790
I alt	12.281	11.729

***) Der er et lille fald i det samlede elevtal på skoleområdet. Der er indtil 1/8-2016 3 skoler med under 100 elever i kommunen (Sinding Skole, Skarrild Skole og Timring Skole).

Vi underviser 181 folkeskoleelever bosat i anden kommune, mens 85 elever fra Herning modtager undervisning i anden kommune.

I

¹ Børnetallet er opgjort for skoleåret 2015/2016 modsvarende demografimodellen – tallene til 2017 bliver først fastlagt primo september, og kan derfor ikke indgå i dette notat.

Fremtidsperspektiver

Områdets målsætninger fastlægges ud fra de to overordnede politiske mål, hvor der stræbes efter at fremme kvaliteten i tilbuddene ved at give tilbud, som gør at børn bliver så dygtige som muligt og at der sker inklusion i videst muligt omfang.

Udvikling af kvaliteten på området understøttes af et nyt fælles ledelseskodex, der kombineres med et lederuddannelsesforløb for nye ledere i Center for Børn og Læring samt med det nye tiltag 'ledelsesrejsen', som alle ledere af skoler og selvejende institutioner skal indgå i.

Meningen med lederkodekset er at skabe et fælles sprog omkring ledelse og generelt fremme god ledelse i center for Børn og Læring. De bærende fokusområder for god ledelse er:

- Fokuserer ambitiøst på resultater og effekter
- Handler klogt i menneskelige relationer
- Understøtter og udvikler konstruktive læringseffekter
- Skaber klarhed om kerneopgaven
- Fokuserer på handlekraft
- Praktiserer insisterende involvering

Inklusionsstrategi

Center for Børn og læring er fokuseret på, at flere børn og unge inkluderes i almenmiljøet. Dette sker blandt andet ved at sætte fokus på sprog-, læse- og skriveindsatsen, andelen af skoleudsættelser, samt anvendelsen af pædagogiske metoder. Desuden øges fokus på børns læring, samt lærernes og pædagogers ledelse af klasser og børnegrupper. Inklusionsstrategien udarbejdes med afsæt i Center for Børn og Lærings målspor og skal sikre en samlet indsats på hele 0-16 års området.

Den tidlige indsats sker, ud fra et overordnet mål om, at 96 % af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse. For at nå dette mål, sættes der blandt andet fokus på implementeringen af IT-strategien i dagtilbud og skole, øget samarbejdet med erhvervslivet blandt andet gennem entreprenørskab og fokus på naturfagsområdet. Dagtilbudsområdet arbejder desuden med et mål for at mindske skoleudsættelser til 4 %, tiltaget er en del af områdets mulighedskatalog.

Projekter til kvalitetsudvikling

I 2013 blev Herningmodellen med Sverigesprogrammet iværksat i Børn og Unge. Projektets overordnede formål er at sikre en målrettet, helhedsorienteret og langsigtet indsats overfor udsatte børn og unge. I projektet følges sårbare børn og unge betydeligt tættere, hvilket medfører at man løbende kan tilpasse indsatser over for børnene. I projektet samarbejder rådgivere i Børne- og Familieafdelingen, PPR-psykologer og sundhedsplejersker tættere. Centralt er også, at barnets familie og netværk, herunder skoler, daginstitutioner og dagplejere, inddrages meget mere. Herningmodellen med Sverigesprogrammet har i forlængelse af formålet også fokus på inklusion. Der er fokus på at udvikle samarbejdet og den løbende sparring med de decentrale aktører på kommunens daginstitutioner og folkeskoler. Sverigesprogrammet er i første omgang iværksat i fire skoledistrikter: Sdr. Felding, Skarrild, Brændgård og Gjellerup. I 2016 udrulles modellen i hele Herning Kommune.

Herning Kommunes Dagtilbud indgår i projektet Fremtidens dagtilbud, der er et landsdækkende udviklingsprogram. Projektet har til formål at sikre trivsel og læring hos alle børn i dagtilbud, ligesom projektet skal mindske betydningen af negativ social arv. Udviklingsprogrammet vil både have fokus på det pædagogiske indhold, blandt andet i forhold til læreplanstemaerne og en mere reflekteret og vidensbaseret pædagogisk praksis med klare mål og opfølgning samt brug af it. Derudover vil udviklingsprogrammet også bidrage til at understøtte arbejdet med ledelse og et målrettet forældresamarbejde. Udviklingsprogrammet løber fra 2014 til medio 2017, og omfatter 20 kommuner på landsplan.

Center for Børn og Læring har med virkning fra august 2014, indgået i et samarbejde med Meyers Madhus, om projektet: Danmarks maddannelse for børn - også kendt som COOL BEANS. Kendetegnene for konceptet er, at drivkraften i undervisningen er glæde, nysgerrighed og kammeratskab – børnene lærer gennem det, de gør, og gennem samtalen over gryderne og omkring bordet. I konceptet lægges der endvidere vægt på, at det bl.a. med frivillige kræfter, skal gøres til den naturligste ting for børn, at gå i et køkken og lave sund mad til sig selv og deres familier. Ligeledes skal børn dufte, smage og røre ved friske råvarer. Deres nysgerrighed skal vækkes, og de skal turde springe ud i at smage på ting, de ikke kender. Det handler om at give børn de madoplevelser i en tidlig alder, der giver gode madvaner på sigt.

Fra 2016 og frem til 2018 arbejdes der på at skabe et kompetenceløft af samtlige dagplejere i Herning Kommune. Baggrunden er, at dagplejen ligesom det øvrige dagtilbudsområde og skoleområdet skal arbejde ud fra en fælles pædagogisk metode, der har sit udgangspunkt i de evidensbaserede programmer. I dagplejen vil der blive arbejdet med samspil og relationer.

Implementeringen af skolereformens indhold

Arbejdet med folkeskolereformens indhold i Herning Kommune sker med udgangspunkt i folkeskolens formålsbeskrivelse, som den fremgår af folkeskoleloven og af Fælles Mål for fagene.

For at sikre at de forskellige medarbejdergrupper trækker i samme retning, er der udarbejdet en central kompetenceudviklingsstrategi for skoleledelserne og de pædagogiske medarbejdere. Strategien gælder i perioden fra 2016-20 og sikrer, at der sker et koordineret kompetenceudviklingsarbejde, hvor hensynet til elevernes læring og trivsel prioriteres højt. Strategien indeholder blandt andet følgende elementer:

Læringsdialogen er en formaliseret samtale mellem decentrale ledere og forvaltningen på baggrund af data og resultater i kvalitetsrapporten. På baggrund af dialogen besluttet, hvilke indsatser den enkelte skole skal prioritere i kommende skoleår.

Endvidere arbejdes der med målstyret undervisning ud fra begrebet målbevidst læring. For at hjælpe eleverne til et højere præstationsniveau, må de vide, hvad der er fokus på og hvad den pågældende lektion handler om, fordi det så er kendt for dem, hvad der forventes af dem.

Skoleledelserne skal fortsat udvikle deres kompetencer til at lede indholdsdelen i skolereformen. Fra projektet "Indhold i skolereformen" har seks pædagogiske afdelingsledere opnået gode erfaringer i arbejdet med aktionslæringsforløb og de forandringsmodeller.

Som en konsekvens af forandringshastigheden på skolerne, er det en bevidst prioritering, at skolernes faglige fyrtårne – de faglige vejledere - skal være at finde i første række. De pædagogiske medarbejdere på skolerne vil via dialogen med de faglige vejledere over tid i

stigende grad erfare, at de selv har redskaberne til at mestre de pædagogiske udfordringer, som de møder i undervisningen.

I Herning Kommune er der således mindst fire vejledere på hver skole inden for følgende områder:

- Læsevejledere
- Matematikvejledere
- AKT-vejledere og
- It- og medievejleder

Hver af de fire vejledergrupper varetager lokalt på skolen pædagogisk sparring og udvikling i forhold til konkrete didaktiske og læringsmæssige indsatser. Vejlederne er den direkte adgang til støtte og sparring med kollegaerne, så de er up-to-date med den nyeste viden om læring.

Hver vejledergruppe indgår i et fælles kommunalt netværk, som har en pædagogisk udviklingskonsulent som tovholder. Netværkene mødes et antal gange i løbet af skoleåret.

Det Pædagogiske Læringscenter (PLC) har fokus på at kvalificere de professionelle praksis med vejledning, forskningsbaseret viden og fokus på resultater.

PLC organiserer den enkelte skoles faglige vejledere indenfor:

- Sprog og læsning
- Matematik og natur
- AKT
- IT- og medievejledere

Et udviklende skoleområde har brug for at søge inspiration og vidensdele med andre aktører fra omverdenen. Derfor hentes der inspiration fra såvel egne rækker som folk udefra.

Det handler om alt fra samarbejde mellem den enkelte skole og de lokale idrætsforeninger, virksomheder og kulturinstitutioner, til nationale og internationale studieture, til besøg af udenlandske undervisere og endelig til mere formelle samarbejdsprojekter med relevante vidensinstitutioner i både ind- og udland.

Det nye fælles elevråd og elevrådet på skolen er elevernes stemme i forhold til den nye læringsdagsorden. Konkrete temaer vil derfor naturligt indgå på de møder som elevrådene afholder.

Forandringerne i folkeskolen kræver en bred involvering, og det handler om at give alle mulighed for at spille ind med, hvordan de mener fremtidens læringspraksis bør være. Derfor er det også selvfølgelig, at skolebestyrelserne indgår som aktive rammesættere under mottoet "sammen skaber vi den nye læringsdagsorden". Skolebestyrelserne vil ud over den lokale indflydelse på skolen også blive gjort til medskabere på bestyrelseskurser og samrådsmøderne.

Sangprofil daginstitution og musikprofil skoler

Herning Kommune er hjemsted for en række kulturaktører med kompetencer, ikke mindst på sang- og musikområdet. Med inspiration fra den åbne skole er Center for Børn og Læring gået i dialog med disse aktører omkring samarbejder, som kan understøtte målsætningerne på børneområdet. Der er indgået en aftale med Den Jyske Sangskole (DJS), samt Herning Musikskole og Ensemble Midtvest om at udarbejde oplæg omkring muligheden for at arbejde med sang- og musikprofilen som en integreret og gennemgående del af børnenes hverdag. Syv daginstitutioner og fire skoler har aktivt tilsluttet sig processen med ønsket om at arbejde frem mod en tydelig Sang- og

musikprofil mens dagplejen deltager i projektet med fem legestuegrupper med i alt 25 dagplejere. Det samlede projekt vil således i år 1 omfatte ca. 2700 børn og elever over hele kommunen.

Projektet vil bl.a. understøtte:

- Sprog- og læsestrategi (dokumenteret større parathed til at lære ord og at huske dem bedre)
- Den personlige kompetence i fællesskabets rammer (fokus på det enkelte barns kompetencer og bidrag – tydelige strukturer for de aktive børn og trygge rammer for improvisation og udfoldelse for de mere tilbageholdende)
- Gruppe og klasseledelse (inspiration fra praksis på musikskolen og DJS)
- Kvalitet i tilrettelæggelse af differentierede læreprocesser (Dybere faglige viden giver mulighed for mere individuel tilpasning)

Kvalitet i den understøttende undervisning og fritidstilbuddene (fokus og målretning i forhold til profilen)

Nøgletal

Der er på områderne udvalgt følgende nøgletal der følges op på hvert år:

Skoleudsættelser:

	Skole-udsættels er 2013	Skole-udsættels er 2014	Skole-udsættels er 2015	Skole-udsættels er 2016 - mål	Skole-udsættels er 2017 - mål
Herning	8,9%	7,6 %	5,0%	4,0%	4,0%

Der forventes kun en andel på knap 3% skoleudsættelser i 2016, så målet er hermed godt og vel opfyldt i 2016.

Børn i specialgrupper:

Tallet i 2016 er beregnet som andelen af børn, der er i specialgruppe eller har en dobbeltplads i dagplejen, holdt op imod alle børn i Herning Kommune, der modtager pasningstilbud eller får tilskud til pasning mv. (173 / 8.776) pr 1. januar 2016.

	2014 - fakta	2015 - fakta	2016 - fakta	2016 - mål	2017 - mål
Herning	1,75%	1,70%	1,97%	1,70%	1,70%

Børn i specialklasse opgjort for Herning Kommunes egne elever:

Børn i specialklasse og udvidet specialtilbud delt med total for Herning elever i folkeskolen (ekskl. Fri- og efterskoler) i skoleår 2015/16 = 523 / 9.777.

	2014 – mål	2014 -fakta	2015 – mål	2015 - fakta	2016 - mål	2017 - mål
Herning	4,2%	4,9%	4,0%	5,3%	4,0%	4,0%

Ungdomsuddannelse

Andel af elever fra 9.klasses årgangen, der fik mindst 2 i gennemsnit i både dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver.

Skoleår	Herning	Holstebr o	Horsens	Randers	Silkebor g	Skive	Viborg	Landsgns.
2012/2013	90%	88%	82%	87%	91%	84%	89%	88%
2013/2014	88%	89%	84%	87%	91%	91%	90%	88%
2014/2015	92%	90%	88%	91%	92%	91%	95%	91%

Andel af 9.klasse elever, der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 måneder efter afslutningen af 9. klasse.

År	Herning	Holstebro	Horsens	Randers	Silkeborg	Skive	Viborg	Landsgns.
2011	86%	84%	85%	82%	91%	89%	92%	87%
2012	88%	84%	81%	87%	88%	91%	89%	87%
2013	90%	89%	83%	82%	90%	89%	91%	86%

Andel af 9.klasse elever som vurderes uddannelsesparate af vejleder. Der er to udfald: parat eller ikke parat. Målingen dækker de elever som søger en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse.

Skoleår	Parat	Herning	Holstebr o	Horsens	Randers	Silkebor g	Skive	Viborg	Landsgns.
2012/2013	Parat	96%	94%	97%	96%	97%	99%	99%	95%
2013/2014	Parat	96%	99%	99%	97%	95%	99%	98%	95%
2014/2015	Parat	98%	94%	96%	95%	96%	97%	99%	95%

Økonomi

Økonomisk oversigt for Serviceområde 10 Dagtilbud for børn:

	1000 kr. 2016-priser	Regnskab 2014 (pl 16)	Regnskab 2015 (pl16)	Budget 2016	Budget 2017 (pl16)
03.22.05	Skolefritidsordninger	28.936	25.383	32.414	26.940
05.22.07	Central refusionsordning	-118	-97	0	0
05.25.10	Fælles formål	39.242	37.542	46.406	59.698
05.25.11	Dagpleje	77.631	69.845	69.676	66.197
05.25.12	Vuggestuer	-57	28	0	0
05.25.13	Børnehaver	2.845	223.276	229.305	201.819
05.25.14	Integrerede daginstitutioner	265.008	45.658	37.931	44.587
05.25.16	Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud	0	0	0	0
05.25.17	Særlige dagtilbud og særlige klubber	7.587	4.211	0	0
05.25.19	Tilskud til privatinstitutioner og puljeordninger	14.716	16.753	14.773	14.773
	SO 10 i alt	435.790	422.599	430.505	414.014

Forklaringer på rammeændringer:

- Budget 2016 er større end budget 2017, da budget 2016 indeholder 13,6 mio.kr i genbevilligede midler fra 2014 som er aktiverede i driften i 2016.
- Demografireguleringer.
- Sammenlægninger af institutioner giver forskydninger mellem grupperinger.

Økonomisk oversigt for Serviceområde 12, Folke- og ungdomsskoler:

	1000 kr. 2016-priser	Regnskab 2014 (pl 16)	Regnskab 2015 (pl16)	Budget 2016	Budget 2017 (pl16)
03.22.01	Folkeskoler	568.042	578.712	570.772	558.025
03.22.02	Fællesudgifter, Naturskoler	166	140	154	155
03.22.03	Syge- og hjemmeundervisning	823	935	0	0
03.22.05	Skolefritidsordninger	7.570	5.404	10.416	11.845
03.22.06	Befordring af elever i grundskolen	9.472	10.549	6.851	6.114
03.22.07	Specialundervisning i regionale tilbud	1.030	192	2.468	2.468
03.22.08	Kommunale specialskoler	66.430	69.889	62.878	62.622
03.22.09	Efter- og videreuddannelse i folkeskolen	3.929	1.513	0	0
03.22.10	Bidrag til statslige og private skoler	51.447	53.174	54.291	54.528
03.22.12	Efterskoler og ungdomskostskoler	27.371	26.239	26.484	26.484
03.30.46	Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	-506	-1.134	-629	-958
03.38.76	Ungdomsskolevirksomhed	17.233	18.622	15.519	16.787
03.38.78	Kommunale tilskud til statsligt fin. selvejdt uddannelsesinstitutioner	102	190	304	304
05.28.21	Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	0	-5	0	0
05.28.25	Særlige dagtilbud og særlige klubber	0	0	9	9
	I alt	752.970	764.366	749.517	738.383

Forklaringer på rammeændringer:

Forskel fra 2016 til 2017 grundet overførte genbevilligede midler fra 2014 til 2016 udgør 7,3 mio.kr.

Forklaringer på udsving i økonomien:

Der indgår mange ændringer mellem årene, de væsentligste forskelle fra 2014 og frem er:

- Skolestruktur
- Løft til specialundervisning
- Knæk kurven
- Effektivisering
- Folkeskolereform

Effektiviseringsmuligheder samt status på udmøntning af budget 2016

Udmøntning af budget 2016 kommer til at afspejle tilrettelser således, at mulighedskatalogets poster kan indfries på bedst mulige måde. Dette samtidig med, at der fortsat er udviklingsprojekter der igangsættes.

Herningmodel med Sverige programmet udrulles nu efter første projekt periode til hele Herning kommune og dermed også til alle skoler og daginstitutioner. Implementeringen og udviklingen tages op til drøftelser med skolerne og daginstitutionerne.